

bør komme alle tilgode — vil blive genstand for et selvstændigt lovforslag, tager nærværende forslag sigte på gennemførelse af en stipendieordning væsentlig efter de af ungdomskommissionen foreslåede retningslinier, men således at ordningen henlægges under Ungdommens uddannelsesfond og bekostes af de til fonden henlagte midler.

En stipendieordning må tage sit udgangspunkt i de forhold, der i særlig grad bevirker ulighed i forsørgernes muligheder for at lade børnene gennemgå en gymnasieuddannelse: Lang afstand til nærmeste gymnasium og forsørgernes svigtende økonomiske evne.

Retningslinien må herefter være, at det tilstræbes, at de unge, som bor langt fra en gymnasieskole, økonomisk stilles, som om de boede nær skolen, og at de, hvis forsørgere ikke har økonomisk evne til fuldt ud at bære udgifterne ved fortsat skolegang, stilles, som om dette var tilfældet. Overensstemmende hermed (og med den svenske stipendieordning) bør stipendierne kunne ydes, dels som hjælp til befodringsudgifter og opholdsudgifter på fremmed sted (svensk grundstipendium) i mindre grad afhængigt af forsørgernes økonomiske forhold, dels som en understøttelse til gennemførelse af en gymnasieuddannelse, betinget af forsørgernes manglende økonomiske evne (svensk behovsstipendium).

Udformningen af de nærmere regler herfor foreslås overladt til undervisningsministeriet.

Fælles for alle arter af stipendier bør være, at eleverne skal egne sig for en gymnasieuddannelse og give grundet håb om heldigt at kunne gennemføre den. Stipendium bør derfor i almindelighed først uddeles efter optagelsen i 2.g., men i så fald med tilbagevirkende kraft for 1. g.

Udgifterne ved den foreslåede stipendieordning kan kun beregnes med nogen usikkerhed. Hvis man med ungdomskommissionen antager, at ca. halvdelen af gymnasiets elever opfylder de økonomiske betingelser for stipendium, og at de to trediedele heraf kan betegnes som studieegnede, vil der hvert år være omkring 3000 gymnasie- og kursus elever, som vil kunne komme i betragtning. Regnes der som af ungdomskommissionen med et gennemsnitsstipendium på 700 kr., bliver udgiften til *transgstipendier* 2,1 mill. kr. årlig, men det højere prisniveau vil bevirke, at beløbet nu må forhøjes noget, antagelig til ca. 2,5 mill. kr. Endvidere må man holde sig for øje, at beløbet efter hele forslagets formål vil stige med tiden.

De årlige udgifter til *befodringshjælp* er af ungdomskommissionen anslået til 240 000 kr.

Udgifterne til opholdshjælp lader sig ikke beregne på grundlag af forhåndenværende materiale.

De samlede udgifter ved forslaget kan herefter skønsmæssigt opgøres således:

Egentlige stipendier	2 500 000 kr.
Befodringshjælp	250 000 -
	<hr/>
	2 750 000 kr.

hvortil kommer udgifterne til opholdshjælp.

Ved ordningens gennemførelse kan den på finansloven nu opførte bevilling til stipendier (ca. 38 000 kr.) inddrages, ligesom med rimelighed udbyttet af stipendiefondene og stipendieoverskudsfondene ved de gamle statsskoler, der efter de af ungdomskommissionen tilvejebragte oplysninger udgør ialt ca. 64 000 kr., må tages i betragtning ved opgørelsen af de midler, der er til rådighed til dækning af behovet.

Udgifterne til støtte af gymnasieelever vil efter foranstående andrage et noget større beløb end de i de indledende bemærkninger nævnte ca. 2½ million kr. årligt, hvorfor det kan vise sig nødvendigt at supplere understøttelserne af de løbende indtægter med midler fra reservefonden.

II. Uddannelsen ved universiteterne og de andre højere læreanstalter.

Som anført i de indledende bemærkninger til dette lovforslag er den støtte, der hidtil gennem Ungdommens uddannelsesfond har kunnet ydes de studerende ved de højere læreanstalter, så utilstrækkelig, at det har været ganske udelukket, at en studerende som følge af den ydede støtte skulle kunne opgive eventuelt indtægtsgivende arbejde i studietiden eller undlade at rejse lån til finansiering af sit studium.

En væsentlig forhøjelse af de ydede stipendier er således en nødvendighed, hvis lige adgang til den højere uddannelse uanset de økonomiske vilkår skal kunne opnås.

I den af Ungdomskommissionen afgivne betænkning om „Ungdommens adgang til den højere uddannelse“ II, studierne ved universiteterne og de højere læreanstalter, er man nået frem til et gennemsnitligt stipendiebeløb på 1 534 kr. årligt + et pristalsreguleret tillæg, der fra 1. april 1954 vil udgøre 80 pct., eller ialt ca. 2 760 kr. årligt pr. studieegnet, trængende student.

Ved universiteterne og de højere læreanstalter findes ialt ca. 12 000 studerende.

Ved anvendelsen af de af Ungdomskommissionen i nævnte betænkning anførte retningslinier for at finde frem til det antal studerende, der skønnes at kunne komme i betragtning ved fordelingen af fondens stipendier, jfr. herom ovenfor under I, mener man at kunne nedsætte antallet af studie-